

Oziris kapui

N városban különös dolog történt velem. Egy kisebb kellemetlenség után (ami bárki más számára apróságnak tűnhet) három napig nem mertem kimenni otthonról. Úgy éreztem, hogy az utcán valami szörnyűség leselkedik rám, amit se megnevezni, se elképzelni nem tudtam, és még abban se hittem teljes mértékben, hogy valódi veszély. De még így sem voltam képes legyűrni a félelmemet, és elhagyni a lakást.

Amikor végre elmúlt a pánikroham, és ki tudtam menni az utcára, rájöttem: az a probléma, hogy túl sok az időm. Ha az összes munkán kívüli időm olyan szorosra van táblázva, hogy ez a képzelte félelem sehol sem tud beszivárogni, akkor többet nem fordulhat elő, hogy három napot otthon töltök ilyen értelmetlenül. Kitűztem magam elé két célt: hogy találjak magamnak egy férfit, és hétvégeként önkénteskedem a hajléktalankonyhán vagy a mozgássérültek klubjában (a lényeg pedig az, hogy ne maradjak egyedül magamban).

Mindkét kívánságom ugyanazon a napon teljesült, és összekuszálódott nyomokat hagyott maga után, mintha a gondviselés direkt kapcsolta volna össze őket. De én tudom, hogy az egybeesés igazából csak véletlen, és az, hogy mindkét szándékom csupán egy napig tartott ki, csak annyit bizonyít, hogy képtelen vagyok bármi komoly vagy tiszteletre méltó dolgot véghez vinni.

Nem hiszek abban, hogy az egyiptomi piramisokat földönkívüliek építették volna. Mark hitt ebben (amikor fagyit vettem tőle, azt kérdezte, láttam-e a tévében a piramisokról és a földönkívüliekről szóló műsort). Mark nem fogadott el tőlem pénzt az eperfagyíért, viszont adott egy névjegykártyát a telefonszámával, amikor indultam kifelé a kávézóból. A földönkívüliekkel kapcsolatos beszélgetés jó ürügy volt, hogy felhívjam másnap, és felajánljam, hogy kölcsönadom egy régész könyvét, aki bebizonyította, hogy az egyiptomiak maguk építették a piramisait kötelek és szánkóhoz hasonló favontatók segítségével. Mark megörült. Szabadnapja volt. Azt mondta, menjünk ki a tengerpartra. Mark tetszett nekem, mert egy bikára hasonlított (sokkal inkább, mint egy emberre) a nagy fejével, vastag nyakával és széles válllaival. De ha tudtam volna, hogy 40 percet kell rá várnom egy levegőtlen kávézóban (ahova a találkozót megbeszéltük), és hogy a hívásaimra olyanokat válaszol majd SMS-ben, hogy: „Megyek!”, „Már elindultam!”, „10 perc és ott vagyok”, majd átteszi a találkozót – „a tengerparton, harmadik pad, jobbra a kikötőtől”, akkor inkább maradtam volna otthon. De hát már eljöttem idáig (először busszal az óvárosig, aztán egy másik busszal a strandig), és már majdnem egy órája vártam rá a kávézóban, ezért fellelegeztem, hogy kimehetek innen végre, és elindultam a strandon Mark felé.

Amikor odaértem, és levettem a ruhámat, Mark hasra fordult, hogy ne vegyem észre az erekciónak. Vicces fürdőnadrágban volt, ilyen errefelé senki nem hord. Felajánlottam, hogy bekenem a hátát naptejvel. Csak ötig érek rá, mondtam, mert ötkor el kell mennem meglátogatni valakit, aki nemsokára meg fog halni.

Két héttel ezelőtt feliratkoztam egy önkéntes csoportba, egy olyan klinikán, ahol haldoklókról gondoskodnak. Az önkéntesek feladata az volt, hogy üljenek a betegek mellett, beszélgessenek velük, vagy fogják a kezüket, ha azoknak nincsenek rokonaik, vagy ha a rokonok éppen pihenni akarnak. Ahhoz, hogy haldoklókkal dolgozhassak, el kellett végezni egy kéthetes önkéntestanfolyamot. A tanfolyam reggel fél nyolckor kezdődött, és általában csak akkor ébredtem fel teljesen, amikor már a klinika felé vezető úton, a száraz bokrokkal benőtt árok mellett haladtam el. A színes kerámiacserepekkel kirakott út virágágyások mellett vezetett az üvegajtóig, ami egy bolyhos, lépések hangjait elnyelő szőnyeggel borított folyosóra nyílt, a folyosó pedig az előadóterembe vezetett, ahol a foglalkozásokat tartották. Itt padok és székek álltak, meg egy kis asztal, rajta kávé és keksz. A klinika munkatársai elmagyarázták nekünk a haldoklás öt fázisát (elutasítás, harag, alkudozás, szomorúság, elfogadás), és azt, hogyan kell figyelmesen meghallgatni a másikat (bólogatni, elismételni a szavait, nem ásítózni, tartani a szemkontaktust). Elmondták, hogy mivel mi kezdő önkéntesek vagyunk, ezért nem lehetünk a páciensekkel a haláluk pillanatában. Ez elszomorított. Mi több, nem is a klinikán kell majd őket meglátogatni, hanem otthon (ezt is elmondták), mivel a páciensek nagyobb része az otthon látogatandók listáján van. A tanfolyam után néhány nappal felhívtak, és kértek, hogy töltsék el három órát az egyik betegnél, aki a környékemen lakik. Beleegyeztem, mivel akkor még nem tudtam, hogy az önkénteskedésem napjára esik majd a randim is strandon. Ahogy a forró homokban feküdtem, és a bikám nyakát ölelgettem, megfordult a fejemben, hogy betelefonálok a klinikára, és beteget jelentek. De aztán úgy döntöttem, hogy nem mondom le, mert már több mint egy hete várok rá, hogy haldoklóval találkozhassak, és ki tudja, mikor adódik legközelebb ilyen lehetőség. Mark elkísért a buszmegállóig, és megkérdezte, nem akarok-e az önkénteskedés után elmenni vele egy bárba. Azt mondta, hogy biztosan tetszene nekem a kedvenc bárja. Csak nagyon boldog emberek járnak oda, mondta.

Háromszor beszéltem apámmal a halálról, mikor gyerek voltam, és mindháromszor az lett a vége, hogy elszégyelltem és butának éreztem magam. Egyszer az öngyilkosságról beszélgettünk. Azt mondtam, hogy csak egy hülye öli meg magát. Azt mondta erre, hogy vannak helyzetek, amikor a halál jobb választás, mint az élet, és amíg szellemileg nem vagyok elég érett ahhoz, hogy bonyolult dolgokat is megértsek, addig jobb, ha hallgatok, és nem másokat nevezek hülyének. Egy másik alkalommal, miután egy csomó bibliai történetet elolvastam, közöltem, hogy épeszű ember nem választja az ateizmust a vallás helyett, mert a túlvilágba vetett hit jobb, mint remény nélkül maradni. Apám azt mondta, hogy le lehet élni az életet a túlvilágba vetett hit nélkül is, tragédiaként is meg lehet élni. Sőt, mintha úgy mondta volna, hogy: „magasztos tragédiaként”, az ő szájából a hit nélküli élet valahogy sokkal szebben és nemesebben hangzott, mint a hívők élete. És harmadszor? Harmadik beszélgetés nem volt: apám utolsó megnyilatkozása a saját halála volt. Halotti arca annyira felismerhetetlen volt, hogy úgy tűnt, valaki mást temetnek; utána sok évig álmodtam még azt, hogy él, és megsértődött, hogy én sosem hívom fel őt, mert azt hiszem, hogy meghalt (és álomban újra előnt a szégyen, hogy ilyen buta vagyok).

A férfi, aki beengedett a haldokló házába, erős, táncos lábakon forgott a szoba közepén, és kiabált, hogy „Apa, itt van a lány!”. Aztán elszégyellte magát, hogy elfelejtette a nevem (az emberek gyakran elfelejtik hogy hívnak). Hatvan év körül lehetett, társastáncra ment aznap este, ezért fordult a klinikához, hogy valaki vigyázzon addig a százéves szülőjére. Az öregúr széles mosollyal az arcán kigurult hozzám a kerekesszékeben, a fia pedig folytatta: „Apa rosszul lát és hall, szóval kiabálni kell neki; de az agya frissebb, mint bármelyik fiatalé. Ugye, Papa?” Az öregúr bólogatott, és még mindig mosolygott.

Az öregúr, miután elment a fia, elmesélte, hogy a hadseregben szolgált, hogy sok országban megfordult, és hogy kétszer volt szerelmes: először a megboldogult feleségébe, másodsor pedig három éve (de sajnos viszonzatlanul!) a szomszéd hölgybe. Elmondta, hogy filozófiai művet ír az élet értelméről, és megkérdezte, hogy nem akarom-e meghallgatni. Természetesen meg akartam. Átgurult a másik szobába, és egy halom papírral tért vissza. Feltűnt, hogy írógéppel ír, és nem számítógépen, és arra gondoltam, hogy bizonyára ő az utolsó ebben a városban, aki még írógépet használ. Az öregúr megint rám mosolygott (nézésében volt egy kis ravaszság), köhintett, és olvasni kezdett. Szemüvege vastag lencséjéhez húzta a papírt, és arról olvasott, hogy „a világegyetem magányában elfásult” ember kétségbeesésében a világegyetemben magában kezd el keresni az élet értelmét. És minél jobban megismeri az ember a világot, annál jobban megszereti azt. Mert szeretni azt jelenti: érteni, érteni azt jelenti: szeretni. Megkérdeztem, felírhatom-e emlékül a szavait. Beelegyezett. Örült neki. Teáztunk, meséltem neki magamról (nem az igazat), ő bólogatott. Utána elnézést kért, és azt mondta, átmege aludni kicsit a másik szobába. Amikor a kerekesszék eltűnt az ajtó mögött, és egyedül maradtam, újra elolvastam a mondatokat, amelyek fél órával ezelőtt úgy tetszettek nekem, és úgy láttam, hogy a logikai láncból hiányzik egy láncszem: mégpedig, hogy miért vezetne a megértés szeretethez. Miért éppen szeretethez, és miért nem, mondjuk inkább, közönyhöz.

A beígért bár inkább hasonlított egy tolvajtanyára (tetovált férfiak, aranyfogú nők, rekedt nevetés, gyanakvó tekintetek). Elmeséltem Marknak, hogy sikerült a találkozásom a haldoklóval, aki valójában nem is haldokló, hanem egy eleven öregúr, igaz, tolószékben. Csodálom a jóságodat, mondta Mark. Ez nem jóság, hanem kíváncsiság. És fogsz még menni? Ha hívnak (de igazából már nem akartam haldoklókkal lenni, hanem Markkal akartam autózni az éjjeli városban, bárókba menni, csókolózni).

Megvertem biliárdban. Vett nekem egy gin-tonikot, én pedig elmeséltem neki azt a napot, amikor megértettem, hogy soha többet nem leszek már boldog. Ültem a parkban, a város legöregebb fája alatt, egyik kezemben egy krimivel, másikkban egy szendvicssel, az ágak között egy galamb turbékolt, és turisták fényképezkedtek a fánál, én pedig félretettem egy percre a könyvet meg a szendvicset, körbenéztem, és hirtelen megértettem, hogy az élet soha nem lesz már ennél jobb, és ha most nem vagyok boldog (márpedig nem érzem magam boldognak), akkor soha nem is leszek az. Mark azt mondta, hogy ez valószínűleg csak valami ideiglenesen rám telepedő szomorúság volt, és az életben még sok boldog pillanat vár rám, igen, az életben még sok boldog pillanat vár rám, mondtam.

Éjjel három körül értünk a lakásomhoz. Nézd, mondtam, már hajnalodik. Nem, nem hajnalodik, csak túl sok a fény a belvárosban, ezért tűnik úgy innen, mintha a napfelkelte lenne, magyarázta Mark, és lopva a mobiljára pillantott, mert üzenete érkezett. Úgy éreztem, azt várja, hogy mielőbb kiszálljak a kocsiból, mert siet még valahova, ahol nekem nincs keresnivalóm. De az is lehet, hogy csak nekem tűnt így.

Nemsokára bezárt a haldoklók klinikája, tönkrement (a biztosító cég követelte a klinikától pénzt, amit azok után fizetett ki, akiket haldoklóknak nyilvánítottak, de csak nem halt meg senki az évtizedek alatt). Egy kellemetlen történet is kitudódott valami hamis papírokkal kapcsolatban, de az nem derült ki, hogy akkor ki is járt itt jól.

Néhány évvel később elmentem az épület mellett, ahol a tanfolyamot tartották.

Az ablakok be voltak törve, de a kék és sárga virágok még ott virágoztak a virágágynban, és a kerámiacserepek is csillogtak még a bejárathoz vezető úton, a nehéz lakat is újnak tűnt a kapun: nem volt rajta rozsda.

Amikor Mark aznap éjszaka elment, én pedig mentem felfelé a lépcsőn, úgy éreztem, hogy beleszerettem (a bikanyakába, a széles vállába, a vastag ujjáiba, ahogy megragadták a kormányt, ahogyan hosszan elnyújtva ejtette ki a szavakat, meg a fürdőnadrágjába, a piros pulóverébe, a bárba, ahová úgy szeret járni, és a kávéfagyiba, amely az ő találékonyságát dicsérte). Másnap reggel úgy ébredtem, hogy kijózanodtam ebből a szerelemből, mint ahogy másnaposan szokott ébredni az ember. Mark nevetségesnek és átlagosnak tűnt. Találkoztunk még néhányszor, de átlagos maradt, és én is átlagos voltam az ő szemében, így gyorsan elfelejtettük egymást.

De emlékszem arra, ahogy biliárdoztunk, és gin-tonikoztunk, és hogy mennyire nem akartam reggel elmenni a strandról a haldoklóhoz, és hogy éjjel Markra gondoltam, és szerettem a teste minden egyes porcikáját és minden egyes szavát, ami elhagyta a száját. Mi lehetett ez? Észrevétlen behatolás a dolgok lényegébe, megértés, ami szeretethez vezet (ha hihetünk az öregúrnak)? Vagy lehet, hogy csak a haláltól való félelem az, ami mindennek értelmet tulajdonít, ami létezik, és nem tűnt még el a szemünk előtt: a szőnyeg mintája, kerámiacserepek, fehér sebhely egy férfi mellkasán vagy a villanynapfelkelte a horizonton.

*Kis Orsolya fordítása
Lektorálta Vass Annamária*

© Maria Ribakova, a szerző engedélyével.

